

DISCLAIMER

The present version of the national guideline has been accepted by the President of the CPVO for its use in technical examinations carried out on behalf of the CPVO or for the take-over of reports serving as a basis for a CPVO decision.

KŐRIS
Ash

(Fraxinus sp.)

**ELŐÍRÁS A MEGKÜLÖNBÖZTETHETŐSÉGHEZ, AZ
EGYÖNTETŰSÉGHEZ ÉS AZ ÁLLANDÓSÁGHOZ**

**GUIDELINES
FOR THE CONDUCT OF TESTS FOR DISTINCTNESS,
UNIFORMITY AND STABILITY**

**UPOV CODE: FRAXI, FRAXI_AME, FRAXI_ANG, FRAXI_EXC,
FRAXI_ORN, FRAXI_PEN.**

I. AZ ÚTMUTATÓ TÁRGYA / SUBJECT OF THE PROTOCOL

Az útmutató tartalmazza a DUS vizsgálat technikai végrehajtást, amely követi a Közösségi Növényfajta Jogokról előírt, 2100/94-es Tanácsi Szabályzatot. A technikai útmutató az „általános UPOV (TG 1/3)”, a megkülönböztethetőség, egyöntetűség és stabilitás” című dokumentumon alapul. Ez az útmutató az *Fraxinus sp.* fajtáira alkalmazandó. / *The protocol describes the technical procedures to be followed in order to meet the Council Regulation 2100/94 on Community Plant Variety Rights. The technical procedures are based on general UPOV Document TG/1/3 the conduct of tests for Distinctness, Uniformity and Stability. This protocol applies for all varieties of Fraxinus sp.*

II. A NÖVÉNYI SZAPORÍTÓ ANYAGOKRA VONATKOZÓ KÖVETELMÉNYEK / SUBMISSION PLANT MATERIAL

A bejelentőnek kell biztosítania a telepítéshez, térítésmentesen, a növény-egészségügyi követelményeknek megfelelő, növényanyagot. / *The applicant is responsible for ensuring compliance with any customs and plant health requirements.*

A növényanyaggal szembeni követelmények. / Plant material requirements

A növények minősége: / Quality of plants:

A növényanyagnak egészségesnek kell lennie, kellően fejlettnak és nem lehet rajta növényi kártevő vagy kórokozó, valamint vírus. / *The plant material supplied should be visible healthy, not lacking in vigour or affected by any important pests, or disease, especially viruses*

Vegyszeres kezelés / Chemical treatment:

A növényanyag nem kaphat semmilyen vegyszeres kezelést, kivéve, ha a vizsgáló hivatal engedélyezi, vagy felkéri ilyen kezelésre. Ha kezelt, akkor minden információt meg kell adni a kezeléstről. / *The plant material must not have undergone any treatment unless the examination office allow or request such treatment. If it has been treated, full details of the treatment must be given.*

Minden növény címkéjén jelölni kell a következőket: / Labelling of individual plants in sample:

- Faj / *Species*
- Nemesítő referenciája / *Breeder's reference*
- Bejelentő neve / *Name of applicant*

III. A VIZSGÁLAT MENETE / CONDUCT OF TESTS

1. Alkalmazott tulajdonságok / Characteristics to be used

A DUS vizsgálatához és a leírás elkészítéséhez azokat a tulajdonságokat kell használni, amelyek az I. mellékletben találhatóak. Minden tulajdonságot használni kell, feltéve, hogy az adott tulajdonság megfigyelését nem teszi lehetetlenné egy másik tulajdonság kifejeződése, vagy a tulajdonság kifejeződését akadályozzák a környezeti feltételek, amelyek alatt a kísérletet beállították. Továbbá néhány egyéb szabályozás, pl. növény egészségügy, lehetetlenné teheti a tulajdonság megfigyelését. / *The characteristics to be used in DUS tests and preparation of descriptions shall be those referred to in the Annex 1. All the*

characteristics shall be used, providing that observation of a characteristic is not rendered impossible by the expression of any other characteristic, or the expression of a characteristic is prevented by the environmental conditions under which the test is conducted. In addition the existence of some other regulation e.g. plant health, may make the observation of the characteristic impossible.

2. A fajták csoportosítása / Grouping of varieties

A fajták és fajtajelöltek csoportosítása megkönnyíti a megkülönböztethetőség megállapítását. Azok a tulajdonságok alkalmasak a csoportosítás céljaira, amelyek nem, vagy csak nagyon kevéssé változnak a fajtán belül, és amelynek a kifejeződési fokozata jól eloszlik a gyűjteményben. A csoportosító tulajdonságok a következők: / *The varieties and candidates to be compared will be divided into groups to facilitate the assessment of distinctness. Characteristics which are suitable for grouping purposes are those which are known from experience not to vary, or to vary only slightly, within a variety and which in their various states of expression are fairly evenly distributed throughout the collection. The characters used for grouping could be the following:*

- a., Növény: növekedés erélye** (1. tulajdonság) / *Plant: vigour (characteristic 1)*
- b., Növény: habitus** (2. tulajdonság) / *Plant: habit (characteristic 2)*
- c., Rügy: szín** (7. tulajdonság) / *Bud: colour (characteristic 7)*
- d., Virág: jelentősége** (22. tulajdonság) / *Flower: conspicuousness (characteristic 22)*
- e., Őszi lombszín** (24. tulajdonság) / *Colour of leaves in autumn (characteristic 24)*

3. Kísérlet elrendezés és termesztési feltételek / Trial designs and growing conditions

A vizsgálat időtartamának legkevesebb egy megfelelő vizsgálati évet kell magába foglalnia. A vizsgálat során biztosítani kell a növények normális fejlődéséhez szükséges feltételeket. A parcella méretének akkorának kell lennie, hogy a növények vagy növényi részek méréshez vagy számoláshoz való begyűjtése, a termesztési ciklus befejezéséig hátralévő megfigyeléseket ne befolyásolja. / *The minimum duration of tests will normally include at least one satisfactory growing period. Tests will be carried out under conditions ensuring normal growth. The size of the plots will be such that plants or parts of plants may be removed for measuring and counting without prejudice to the observations which must be made up to the end of the growing period.*

4. A vizsgálat kivitelezése a következő / The test design is as follows

Minden vizsgálatnak **5 növényre** kell kiterjednie. / *Each test should include 5 plants.*

Ha nincs egyéb utasítás, akkor minden megfigyelést 5 növényen vagy mind az 5 növényről származó növényi részen kell elvégezni. Növényi részek esetében mind az öt növényről 2-2 mintát kell vizsgálni. / *Unless otherwise indicated, all observations should be made on 5 plants or parts taken from each of 5 plants. In the case of parts of plants, the number to be taken from each of the plants should be 2.*

Vessző: Ha más utasítás nincs, a fán és vesszőn végzendő megfigyeléseket a tél folyamán kell végrehajtani. / Tree/One-year-old shoot: *Unless otherwise stated, all observations on the shrub and on the one-year-old shoot should be made during winter.*

Levél: Ha más utasítás nincs, a levélen végzendő megfigyeléseket nyáron, jól fejlett hajtások középső harmadán található, teljesen kifejlett leveleken kell végrehajtani. / **Leaf:** *Unless otherwise stated, all observations on the leaf should be made in summer on fully developed leaves from the middle third of a well developed current season's shoot.*

Virág: Ha más utasítás nincs, a virágon végzendő megfigyeléseket teljesen kifejlett virágokon, a portok nyílás kezdetén kell végrehajtani. / **Flower:** *Unless otherwise stated, all observations on the flower should be made on fully developed flowers at the beginning of anther dehiscence.*

5. Alapvető követelmények a döntéshez / Standards for decisions

a., Megkülönböztethetőség / Distinctness

Egy fajtajelöltet akkor tekintünk megkülönböztethetőnek, ha megfelel a 2100/94-es Tanácsi Rendelet 7. cikkelyének követelményeivel. / *A candidate variety will be considered to be distinct if it meets the requirements of Article 7 of Council Regulation No. 2100/94.*

b., Egyöntetűség / Uniformity

Egy jelöltet akkor tekintünk kellően egyöntetűnek, ha a fajtától eltérő egyedek száma nem tér el az alább megadott táblázatban szereplő mértéktől. / *A candidate will be considered to be sufficiently uniform if the number of off-types does not exceed the number of plants as indicated in the table below.*

Táblázat az egyöntetűség követelményei szerint megengedhető eltérő egyedek számáról

növények száma / <i>number of plants</i>	megengedett eltérő egyedek száma <i>/ off-types allowed</i>
≤ 5	0

c., Állandóság / Stability

Egy jelöltet akkor tekintünk kellően állandónak, ha nincs bizonyíték arra, hogy kiegyenlítetlen. / *A candidate will be considered to be sufficiently stable when there is no evidence to indicate that it lacks uniformity.*

ÚTMUTATÓ / ANNEX TO FOLLOW

I. MELLÉKLET / ANNEX I

Jelmagyarázat: / Legend:

G Csoportosító tulajdonság / *Grouping characteristic*

(+) Lásd a magyarázatot a Tulajdonságok táblázatában / *See explanations on the*

Table of characteristics

QL Minőségi tulajdonság / *Qualitative characteristic*

QN Mennyiségi tulajdonság / *Quantitative characteristic*

PQ Látszólagos-minőségi tulajdonság / *Pseudo-qualitative characteristic*

1. Tulajdonságok táblázata/Table of characteristics

	Tulajdonság/ Characteristics	Hungarian	English	Példafajták/ Example varieties	Kód
1. G (5.1)	Növény: növekedési erély	gyenge	<i>weak</i>		3
		közepes	<i>medium</i>		5
	Plant: vigour	erős	<i>strong</i>		7
2. G (5.2)	Növény: habitus	feltörő	<i>upright</i>		1
	Plant: habit	félig feltörő	<i>semi upright</i>		2
		szétterülő	<i>spreading</i>		3
		gömbös	<i>globose</i>		4
3.	Vessző: lenticellák száma	kevés	<i>few</i>		3
	Shoot: number of lenticels	közepes	<i>medium</i>		5
		sok	<i>many</i>		7
4.	Vessző: szőrözöttség	hiányzik	<i>absent</i>		1
	Shoot: pubescence	jelen van	<i>present</i>		9
5.	Vessző: törzzsel bezárt szöge	hegyes	<i>acute</i>		1
	Shoot: angle with trunk	derékszög	<i>right angle</i>		2
		tompa	<i>obtuse</i>		3
6.	Rügy: méret	kicsi	<i>small</i>		3
	Bud: size	közepes	<i>medium</i>		5
		nagy	<i>large</i>		7
7. G (5.3)	Rügy: szín	barna	<i>brown</i>		1
	Bud: colour	szürke	<i>grey</i>		2
		fekete	<i>black</i>		3
8.	Levél: levélkék száma	kevés	<i>few</i>		3
	Leaf: number of leaflets	közepes	<i>medium</i>		5
		sok	<i>many</i>		7
9.	Csúcs levélke: méret	kicsi	<i>small</i>		3
	Main leaflet: size	közepes	<i>medium</i>		5
		nagy	<i>large</i>		7
10.	Csúcs levélke: alak	lándzsás	<i>lanceolate</i>		1
	Main leaflet: shape	elliptikus	<i>elliptic</i>		2
		tojásdad	<i>ovate</i>		3

	Tulajdonság/ Characteristics	Hungarian	English	Példafajták/ Example varieties	Kód
11.	Levél lemez: vastagság <i>Leaf blade: thickness</i>	vékony	<i>thin</i>		3
		közepes	<i>medium</i>		5
		vastag (bórszerű)	<i>thick (leathery)</i>		7
12.	Levél lemez: színének szőrözöttsége <i>Leaf blade: hairiness</i>	gyenge	<i>weak</i>		3
		közepes	<i>medium</i>		5
		erős	<i>strong</i>		7
13.	Levél: fonák <i>Leaf: pubescence of lower side</i>	kopasz	<i>bare</i>		1
		molyhos	<i>downy</i>		2
14.	Csúcslevélke: hegye <i>Terminal leaflet: tip</i>	röviden hegyes	<i>short acuminate</i>		1
		hegyes	<i>acute</i>		2
		hosszan hegyes	<i>long acuminate</i>		3
15.	Csúcslevélke: nyél hossza <i>Terminal leaflet: length of petiole</i>	rövid	<i>short</i>		3
		közepes	<i>medium</i>		5
		hosszú	<i>long</i>		7
16.	Levél: levélkék átfedése <i>Leaf: relative position of lateral leaflets</i>	szabadon	<i>free</i>		1
		átmeneti	<i>intermediate</i>		2
		átfedő	<i>overlapping</i>		3
17.	Levél: hólyagoság <i>Leaf: blistering</i>	gyenge	<i>weak</i>		3
		közepes	<i>medium</i>		5
		erős	<i>strong</i>		7
18.	Levél keresztmetszet <i>Leaf: profile in cross section</i>	egyenes, vagy gyengén homorú	<i>strait, or weakly concave</i>		1
		közepesen homorú	<i>moderately concave</i>		2
		erősen homorú	<i>strongly concave</i>		3
19.	Levél váll: formája <i>Leaf: shape of base</i>	lekerekített	<i>roundish</i>		1
		szív	<i>cordate</i>		2
		ék	<i>cuneate</i>		3
20.	Levél: szín <i>Leaf colour</i>	világoszöld	<i>light green</i>		1
		középzöld	<i>medium green</i>		2
		mélyzöld	<i>dark green</i>		3
21.	Levél: fényesség <i>Leaf: glossiness</i>	gyenge	<i>weak</i>		3
		közepes	<i>medium</i>		5
		erős	<i>strong</i>		7
22. G (5.4)	Virágzat: jelentősége <i>Inflorescence: conspicuousness</i>	hiányzik	<i>absent</i>		1
		jelen van	<i>present</i>		9
23.	Termés: nagysága <i>Capsule: size</i>	kicsi	<i>small</i>		3
		közepes	<i>medium</i>		5
		nagy	<i>large</i>		7
24. G (5.5)	Őszi lombszín <i>Leaf: colour in autumn</i>	zöld	<i>green</i>		1
		sárgászöld	<i>yellowish green</i>		2
		sárga	<i>yellow</i>		3
		narancs piros	<i>orange red</i>		4
		bordó	<i>dark red</i>		5

MAGYARÁZATOK ÉS MÓDSZEREK / EXPLANATION AND METHODS

1. Növény: növekedési erély / Plant: vigour

A növekedési erély meghatározásánál a vegetatív növekmény teljes terjedelmét figyelembe kell venni. / *The tree vigour should be considered as the overall abundance of vegetative growth.*

2. Korona: alak / Crown: shape

A megfigyelést a téli időszakban, az egész növényen kell vizsgálni. / *Observations should be carried out on the whole plant, during the dormant period.*

6. Rügy: mére / Bud: size

A megfigyelést a téli, nyugalmi időszakban kell végezni. / *Observations should be carried out during the winter dormancy.*

9. Levél: méret / Leaf: size

A megfigyelést a teljesen kifejtett levélen kell végezni. / *Observations should be carried out on the fully developed leaf.*

10. Levél: alak / Leaf: shape

A megfigyelést a teljesen kifejtett levélen kell végezni. / *Observations should be carried out on the fully developed leaf.*

24. Őszi lombszín / Leaf colour in autumn

Amikor a levelek 50 %-a színes. / *When the 50 % of leaves are coloured.*

IRODALOM / LETERATURA

Tóth, I. (2012): Lomblevelű díszfák és díszcserjék;

Hoffman, M.H.A. (2010-2015): List of names of woody plants, International Standard ENA